

Zigmas Tamakauskas. Žvilgsnis į Minaičius
LLKS Tarybos štabo narys

Šių metų vasario 15 dieną didelis žmonių skaičius iš įvairių Lietuvos vietų sugužėjo į Radviliškio rajono Minaičių kaimo Miknių – Petrėčių sodybą paminėti 1949 metų Vasario 16-osios Deklaracijos pasirašymo 68-ąsias metines ir prasmingai sutikti mūsų Valstybės atkūrimo minėjimo šventę. Čia atvyko LR Seimo atstovai, LR krašto apsaugos viceministras Vytautas Umbrasas, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro generalinė direktorė Birutė Burauskaitė, Radviliškio rajono valdžios atstovai, Lietuvos kariuomenės Garbės sargybos kuopos ir Šiaulių įgulos kariai, Prisikėlimo apygardos 6-osios rinktinės kariai savanoriai, NATO oro policijos misiją Baltijos šalyse vykdančių Nyderlandų Karalystės karinių oro pajėgų būrio atstovai, jų vadas majoras Martin Poodt, Lietuvos šaulių sąjungos jaunieji šauliai, moksleivių būrys, būrelis buvusių Lietuvos partizanų, Laisvės kovotojų.

Rajono savivaldybės meras Antanas Čepononis, pasveikinęs susirinkusius, savo kalboje pabrėžė, kad šis suėjimas – tai gyvoji Lietuvos istorijos pamoka, skatinanti pagalvoti ir prisiminti savo krašto istoriją, partizanus jungusi vienybė – pavyzdys ir šių dienų Lietuvos žmonėms. Jis priminė, kad rajone tradiciškai buvo surengtas „Žynio“ konkursas, į kurį iš visos Lietuvos atvykęs jaunimas pademonstravo savo žinias apie valstybę. Jis pasidžiaugė, kad jaunimas kalba apie savo šalį, domisi jos istorija.

Prie paminklo LLKS Deklaracijai ir jos signatarams atminti, pastatyto 2010 metais (skulptorius Jonas Jagėla) susirinkusius sveikino LR Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininko pavaduotoja Rasa Juknevičienė, Seimo Pasipriešinimo okupaciniams režimams dalyvių ir nuo okupacijos nukentėjusių asmenų teisių reikalų komisijos pirmininkas Juozas Olekas, Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio Tarybos štabo viršininkas, Vyčio Kryžiaus kavalierius dimisijos majoras Vytautas Balsys, 1949 metų vasario 16-osios Deklaracijos signataro dukra Auksutė Ramanauskaitė – Skokauskienė.

Nuaidėjo trijų šūvių salvės – Lietuvos valstybei, Lietuvos laisvei ir Nepriklausomybei bei signatarams.

Šiemetinį minėjimą, jo dvasią bei istoriškumą dar labiau paryškino Šiaulių dramos teatro aktorių grupė drauge su klubu „Partizanas“ gyvai atkūrė Deklaracijos pasirašymo vaizdą, kurį parengė režisierius Juozas Žibūda. Istorines Deklaracijos pasirašymo aplinkybes susirinkusiems nušvietė vienas iš šios inscenizacijos dalyvių –Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Istorinių tyrimų programų skyriaus vyriausiasis specialistas istorijos daktaras Darius Juodis. Savo prisiminimais pasidalijo ir sodybos šeimininkė Julijona Mikniūtė – Petrėtienė.

Renginyje skambėjo Lietuvos kariuomenės karinių jūrų pajėgų orkestro ir Radviliškio miesto kultūros centro bei Šiaulių universiteto gimnazijos folkloro „Čiūto“ atlikti muzikiniai kūriniai.

O dabar keliomis mintimis pažvelkime į pačią Deklaraciją. Ji buvo pasirašyta minėto kaimo Stanislovo Mikniaus sodyboje įrengtame Prisikėlimo apygardos vado Leonardo Grigonio- Užpalio bunkeryje. Bendro Demokratinio Pasipriešinimo Sąjūdžio Prezidiumo ir Karo Tarybos 1949 m. vasario 10 dieną įvykusiame jungtiniame posėdyje buvo nutarta Lietuvos ginkluoto pasipriešinimo organizaciją pavadinti Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžiu. Apsvarstyta ginkluoto pasipriešinimo taktika, organizacinė veikla, LLKS statutas, partizanų uniformos, pareigos bei laipsnių ženklai, sudaryta LLKS vadovybė, priimtas Kreipimasis į sąjūdžio dalyvius ir Respublikos gyventojus. LLKS Tarybos Prezidiumo pirmininku išrinktas Jonas Žemaitis – Vytautas. Jis savo pavaduotojais paskyrė Adolfą Ramanauską, Juozą Šibailą ir Leonardą Grigonį.

Lietuvos laisvės kovų dalyvių grupė

Vasario 16 dieną pasirašyta LLKS Tarybos Deklaracija. Joje buvo išdėstytos pagrindinės sąjūdžio politinės programos nuostatos, pabrėžta, kad okupacijos metu LLKS Taryba yra aukščiausias tautos politinis ir karinis organas, vadovaujantis politinei ir karinei tautos išlaisvinimo kovai, prisiimanti atsakomybę vadovauti nepriklausomos bei demokratinės Lietuvos valstybės atkūrimui. Pažymėta, kad „komunistų partija, kaip diktatūrinė ir iš esmės priešinga pagrindiniam Lietuvių tautos siekimui ir kertiniam Konstitucijos nuostatui – Lietuvos nepriklausomumui, - nelaikoma teisine partija“. Deklaraciją pasirašė LLKS Tarybos Prezidiumo pirmininkas Jonas Žemaitis – Vytautas, Tarybos nariai – Tauro apygardos vadas Aleksandras Grybinas-Faustas, Vakarų Lietuvos partizanų srities štabo viršininkas Vytautas Gužas-Kardas, LLKS Visuomeninės dalies viršininkas Juozas Šibaila-Merainis, Prisikėlimo apygardos štabo viršininkas Bronius Liesis-Naktis, Prisikėlimo apygardos vadas Leonardas Grigonis-Užpalis, einantis Pietų Lietuvos partizanų srities vado pareigas Dainavos apygardos vadas Adolfas Ramanauskas-Vanagas, LLKS Tarybos Prezidiumo sekretorius Petras Bartkus-Žadgaila.

Lietuvos Respublikos Seimas 1999 m. sausio 12 d., įvertindamas šios Deklaracijos reikšmę Lietuvos valstybės tęstinumui, priėmė Įstatymą dėl LLKS Tarybos 1949 m. vasario 16 d. Deklaracijos,

pripažindamas ją kaip Lietuvos valstybės tęstinumui reikšmingą teisės aktą. LLKS Tarybos Prezidiumo Pirmininkas Jonas Žemaitis-Vytautas 2009 m. kovo mėn. priimta LR Seimo deklaracija, pripažintas

Lietuvos valstybės vadovu, faktiškai vykdžiusiu Lietuvos Respublikos prezidento pareigas sovietų okupacijos metais. Taigi Jonas Žemaitis- Vytautas yra ketvirtasis Lietuvos Respublikos konstitucinis Prezidentas.

Svečiai iš Kauno- Aldona Grigaitienė, d. vyr. ltn. Zigmas Tamakauskas, d. mjr. Vytautas Balsys, mjr. Gediminas Reutas su Krašto apsaugos viceministru Vytautu Umbrąsu ir rajono meru Antanu Čeponioniu.

Pasirašiusiems LLKS Deklaraciją aštuoniems partizanams 2010 m. suteiktas signatarų statusas.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos

tyrimo centro rūpesčiu 2012 m. atstatytos klėties atkurtame bunkeryje įrengta ekspozicija pagal partizanų vadų suvažiavimo šūkį – „Atiduok Tėvynei, ką privalai“.

Prie paminklo - Laisvės kovų dalyviai Zigmas Tamakauskas, Algirdas Petrusėvičius, Vytautas Balsys ir Kazimieras Dapkus.

Tokios pat prasmės šūkis įrašytas ir Kauno Vytauto Didžiojo Karo muziejaus sodelyje greta Nežinomo kareivio paminklo esančio Aukuro sienelėje: „Rede, quod debes“. Tik partizanai, jį dar labiau paryškindami, įprasmino, atiduodami visą save Tėvynei. Prisimintina ir partizanų kapeliono Justino Lelešiaus –Grafo dienoraščio mintis – „Mylėkite Tėvynę taip, kaip mes mylėjome. Neapvilkite mūsų, už ką mes liejome kraują. Mes į jus, gyvieji, žiūrėsime per amžius iš kapų“.

Šį žvilgsnį pajuskime savo širdimi.

Nuotraukų autorė - Aldona Grigaitienė.

2017-02-25

